

Bohoslužby v Jeseníku 13.dubna 2014

Mt 26, 14-25

Milé sestry, milí bratři, ten Jidáš nám dává ale zabrat. Proč ho vlastně Ježíš povolal mezi své učedníky? Věděl, co jednou udělá? Soudíme Jidáše podle toho, jak se zachoval na konci Ježíšova působení v Izraeli, ale co o něm vlastně víme? Kromě pašijního příběhu se o něm téměř nepíše, jen jednou je Janem hodnocen jako ten, který měl rád peníze. A tak se samozřejmě otevírá prostor spekulacím. Vždyť Ježíš je přeci pravý Bůh, vidí do srdce člověka, vidí, co se stane, vidí, že bude zrazen. Povolání Jidáše se potom jeví jako úmysl. Vybral si ho, aby ho měl kdo zradit. Počítal s ním jako s tím, který pomůže dokonat jeho dílo. Potom je ale otázka, proč Jidáše tolik soudit? Spíše by bylo na místě ho litovat. Zradou Ježíše přeci naplnil Boží vůli. Pomohl jeho dílu a tak by neměl být odsuzován. Ostatně není to tak dávno, co se objevil spis s názvem Jidášovo evangelium, kde je Jidáš vykreslen jako jediný učedník, který Ježíšovo dílo správně pochopil. Až sem tedy může zajít spekulace nad postavou učedníka jménem Jidáš. Z opovrhovaného zrádce se stane téměř světec. Je ale takový pohled skutečně na místě?

Jisté je, že nevíme nic o pohnutkách, které Jidáše vedly k jeho rozhodnutí. Těch důvodů, proč Ježíše zradil, je skutečně možné vymyslet mnoho. Možná byl zklamaný, možná měl jiný názor, možná chtěl Ježíše podnítit k nějaké akci vůči představitelům moci, chtěl Ježíše vyzkoušet, jak zareaguje, když se ocitne ve skutečném ohrožení života. Bude nadále jen teoretik, nebo se zachová lidsky, tedy použije svou moc ke své ochraně? Tím vším ale jen pořád obcházíme kolem horké kaše a bojíme se říct na rovinu, že tu selhal jeden z Dvanácti. Jeden z těch, který byl Ježíšem povolán, který byl vyslán zvěstovat evangelium Božího království, který s Ježíšem procházel zemi a naslouchal jeho učení. Je učedník jako těch jedenáct zbývajících. Není na místě ho demonizovat, že již od počátku bylo vidět, že je to zlý člověk, není třeba ho ani hájit s tím, že jeho zrada vedla Ježíše na kříž a předznamenala vítězství života. Příběh Jidáše není v evangeliích proto, abychom se mohli alespoň na chvíli pasovat do rolí soudců a rozhodovat o jeho vině či nevině. Ten příběh k nám mluví zcela jiným způsobem. Není jen dějinnou okolností Ježíšovy oběti, není dokonce ani jejím spouštěčem, i když to tak může vypadat. Je slovem o nás, o naší víře a vytrvalosti v následování.

První, co je důležité, je odměna, kterou Jidáš přijímá. Není náhoda, že bere zrovna třicet stříbrných. Je to cena otroka. Podle textu ze Zákona Mojžíšova se taková cena dávala majiteli otroka, kterého usmrtil býk. Tedy jde o cenu nikoliv tržní, ale cenu, která je náhradou škody.

Těch třicet stříbrných je jakési odškodnění za Ježíše, za to, že ho Jidáš ztrácí. Co to vyjadřuje o jeho postoji k Ježíši? Musí mít pocit, že jej vlastní, má nad ním moc. A to je vskutku pozoruhodné. Něco takového totiž umí jen velká lidská pýcha. Vlastně je to cosi, co je pořád v člověku a dnes se s tím můžeme také setkávat. Člověk si myslí, že má Boha ve své moci, může jím manipulovat, disponovat. Proto mu není zatěžko jej vyměnit za pár peněz, přijmout jakési odškodné za jeho ztrátu. Jak tedy vidno, první důležitý bod Jidášova rozhodnutí spočívá v tom, že vlastně vůbec neporozuměl Ježíšovu učení. Nepochopil, kam chce člověka nasměřovat. Nejde o to získat Boha jako pomocnou sílu do svého života, ale najít jej jako Pána, poznat v něm Otce. Tady se to hodně obrací i do našeho světa, naší doby a našich společenství. Jidáš chodil s Ježíšem, znal jeho učení, naslouchal jeho slovu. Není to cizinec, člověk neznalý věci a souvislostí. Vidí ale jen to, co chce. V tom se blíží všem ostatním lidem v různých dobách. Je přeci jednoduché vidět v Ježíši jen to, co chceme. Dává nám to pak pocit dokonalosti a bezchybnosti našeho následování. Hlavně to ale odvrací pozornost od nutnosti řešit problémy našeho života. Bůh zde přeci není, abych se mu zpovídal, ale aby mi pomáhal. V tom pak můžeme vidět falešný pocit svobody, který nám říká, že ve chvíli, kdy se už nedá pomoc očekávat, tak se můžeme Boha zbavit, třeba ho vydat, prodat. Můžeme se tedy pohoršovat nad tím, že Jidáš Ježíše zrazuje. Avšak pokud v Bohu vidíme jen toho, kdo nám má sloužit, pomáhat, pak můžeme Ježíše stejným způsobem zrazovat i my. Vždyť jej vydáváme světu někdy i dokonce zdarma či za falešný pocit svobody. Vydáváme a zrazujeme Ježíše tehdy, když se ho přestaneme držet jako Pána a necháme náš svět, ať si s ním nakládá dle svého.

Další důležitou věcí je to, že Jidáš je součástí okruhu Ježíšových nejbližších. Zrada nepřichází zvenku, ale zevnitř. Patrně by cesta na kříž přišla pro Ježíše i bez Jidáše, jak Ježíš vyznává, odchází, jak bylo určeno. Avšak Jidáš to velekněžím a starším lidu hodně ulehčil. Opět se to obrací k nám. Rozhodnutí zradit nepřichází z nedostatku informací, z nedostatečné formace. Už jsem to zmínil, že Jidáš viděl a slyšel vše, co ostatní učedníci. Rozhodnutí zradit Ježíše tedy vyšlo z něj, bylo to jeho osobní rozhodnutí, možnost volby, pro kterou se zkrátka rozhodl. My jsme také neustále před touto volbou. Neochrání nás dlouholetá příslušnost k Božímu lidu, dlouholeté naslouchání Ježíšovu slovu. Rozhodnutí zradit Ježíše může zasáhnout kohokoliv z těch, kdo jsou kolem něj a jdou za ním. Pro nás je to nepříjemné dvojnásob. Jednak se musíme mít sami stále na pozoru, jestli v nás nezraje rozhodnutí Ježíše zradit. A pak také nikdy nevíme, v kom z těch mnoha bratří a sester kolem nás toto rozhodnutí zraje. Učedníci do chvíle, než Jidáš přišel s ozbrojeným zástupem do Getsemane, neměli ani tušení, že právě on Ježíše zradí. Vždyť seděl spolu s nimi i u stolu velikonoční večeře. Muselo to tedy přijít jako blesk z čistého nebe. To vyznívá dost děsivě, ale není potřeba zase nějak stresovat a začít podezřívat každého kolem sebe, zda snad on není zrádce Ježíšův. O to zde tolik nejde. Jde o upozornění, že zradit Ježíše může být jednodušší, než se člověku může zdát. Proto je potřeba nejen naslouchat, nejen rozjímat, ale také Boží slovo přijímat a stavět na něm svůj život.

Docela mne zaujalo, že vlastně v textu není výslovně uvedeno, že Jidáš odešel ještě před ustanovením večeře Páně. Mnozí si to tam nějak doplní, trochu se jim přičí, že by v tak posvátný okamžik měl být Jidáš přítomen. Ale mně se docela líbí, že není tak jasně a zřetelně

vyobcován, že je ponechána možnost jeho přítomnosti. Vyplývá z ní totiž jedna hrozně důležitá věc. Ježíš zemřel i za Jidáše. Říká sice, že by bylo lépe pro takového člověka, kdyby se vůbec nenarodil, což jsou slova velmi tvrdého soudu. Avšak přítomnost Jidáše mezi učedníky i při slavení Beránka ukazuje, že Boží milost je větší než tento soud. Stůl Kristův není pro dokonalé, ale pro hříšníky. Na to často zapomínáme. Ježíš stoloval s těmi, kdo zápasili a hledali posilu v boji s hříchem. A těmito stolovníky jsou i učedníci. Vždyť i oni Ježíše nakonec zapřeli, utekli od něj, když byl zatčen a pomohli tak těm, kdo Ježíše neměli rádi, aby ho mohli odsoudit na kříž. Proto by bylo pokrytecké říkat, že u stolu byli jen ti, kteří si to zasloužili. Nikoliv, byli tam ti, kteří to potřebovali, kteří potřebovali přijmout Boží milost. Ať šlo o Petra nebo Jidáše. Něco jiného pak je, jak každý z nich s touto nabízenou milostí naložil. Jidáš ji nepřijal a rozhodl se vzít si život, nenašel cestu zpět. To ale neznamená, že mu nebyla otevřena. I ten nejtvrďší soud má naději v Boží milosti, která se zjevuje právě u ustavení večeře Páně. Lidský hřích, který člověka kolikrát vede až k zapření Krista, je přibit na kříž a usmrcen spolu s Ježíšem. Hříšník má pak naději být zase spolu s Ježíšem vzkříšen.

Příběh o Jidášově zradě a Ježíšově odhalení zrádce tvoří začátek pašijního příběhu. Je předznamenáním, které ukazuje, proč Ježíš musí zemřít, proč nestačí jen jeho slovo kázání, proč nestačí jen zázračná uzdravení. Člověk není schopen dojít ospravedlnění sám ze sebe. Právě touha zbavit se Ježíše ukazuje ke kořeni problému – člověk sám chce být soudcem toho, co je dobré, co je zlé, dokonce i toho, co je a co není Boží vůle pro jeho život. A tak raději pomáhá umlčet hlas, který by ho jinak vedl k zastavení a přemítání nad sebou sama. Jidášova zrada je tak jen zhmotnění všeho, co se odehrává v člověku, všeho, co člověka vzdaluje od Boha. Bez milosti kříže nemůže být lidská reakce snad ani jiná, než taková jako u Jidáše. Bez milosti zjevené křížem jsme všichni stále v pokušení vzít raději pár stříbrňáků a zbavit se Ježíše, než mu podřídit svůj život a vyznat, že on má pravdu o nás i našem životě. Proto se neskrývejme s tím, co běží našimi hlavami, co leží na našich srdcích, co nás stále svádí Ježíše zradit. Neskrývejme, co Bůh stejně vidí, ale vyznejme mu to. Vždyť právě vyznáním své slabosti, své viny vůči Bohu, přicházíme na cestu smíření s Bohem a tím i cestu života. Docházíme pak i k poznání, že Ježíše nelze prodat ani za mnohem víc než třicet stříbrných, protože s ním bychom prodali i sami sebe, svou naději a Boží lásku.

Pane Ježíši, ve své slabosti mnohdy zapíráme, že tě známe, zrazujeme tvou lásku a milost. Prosíme dej nám, abychom nacházeli cestu za tebou a tvou milost přijímali ne jako samozřejmý projev tvé služby, ale jako nezasloužený dar tvé lásky k nám.

Amen.